Vihreä kasvu
Janne Peljo

16.2.2026

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n lausunto valtioneuvoston selonteosta pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta
VNS 11/2025 vp

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää eduskunnan ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta. EK on sitoutunut EU:n ja Suomen ilmastotavoitteisiin sekä 1,5 asteen ilmastopolitiikkaan. Suomi on ottanut edelläkävijän roolin hyvin kunnianhimoisella ilmastoneutraalisuustavoitteellaan vuodelle 2035 ja Elinkeinoelämän keskusliitto EK on vahvasti Suomen 2035-hiilineutraaliustavoitteen takana.

EK näkee yritykset ilmastonmuutoksen torjunnan ytimessä, koska ne omien päästöjen vähentämisen lisäksi tarjoavat ratkaisuja muille, myös yli Suomen rajojen. Elinkeinoelämän eri toimialat ovat kattavasti luoneet tiekarttoja, joilla tehdään näkyväksi päästövähennyspotentiaali ja eteen tulevat hidasteet. Vihreä siirtymä tarjoaa Suomelle huomattavan kasvupotentiaalin niin kotimaahan kohdistuvissa investoinneissa kuin viennin kasvattamisen kautta. Puhtaaseen energiaan ja vähäpäästöisten ratkaisujen tuotantoon ja käyttöön liittyviä investointeja tehdään vuosikymmenten aikajänteellä. Siksi on erityisen tärkeää, että pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma tarjoaa yrityksille ennakoitavaa ja johdonmukaista näkymää pitkälle tulevaisuuteen.

EK:n lausunnon keskeiset huomiot:

- EK kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä skenaarioiden laadukkaasta valmistelusta. Yleisellä tasolla skenaariot kuvaavat hyvin ja kattavasti erilaisia vaihtoehtoisia tulevaisuuden kehityssuuntia, ja todellinen kehitys tullee asettumaan johonkin määritettyjen skenaarioiden välimaastoon. EK toteaa, että ideaalitilanteessa energia- ja ilmastostrategiassa linjatut toimet olisi jo vahvistettu LTS-skenaarioiden laadinnan yhteydessä ja siten käytettävissä olisi yksi selkeä perusskenaario, ja huomauttaa että on harmillista että energia- ja ilmastostrategian ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman viimeistely on viivästynyt.

- Yleisesti ottaen EK katsoo, että WEM-skenaarion arviot päästötaseen kehityksestä ovat konservatiivisia ja että WAM-skenaario lienee lähempänä Suomen todellista tulevaa päästökehitystä. LTS-skenaarioissa etenkin päästökauppasektorin päästökehityksen näkymiä voidaan perustellusti pitää konservatiivisina, etenkin mikäli puhtaan siirtymän investoinnit Suomessa kehittyvät positiivisesti. Tätä on syytä politiikkatoimin tavoitella.
- EK pitää lupaavana, että kaikissa muissa paitsi Suomi edellä -skenaariossa pystytään saavuttamaan ilmastolain asettamat kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjen vähennystavoitteet vuosille 2030, 2040 ja 2050.
- EK huomauttaa, että **Fossiilittoman liikenteen tiekartassa (2022) asetettuun tavoitteeseen liikenteen päästöttömyydestä vuonna 2045 ei kotimaan liikenteen osalta päästä missään skenaariossa. Liikenteen päästöjen vähentämisen vauhdittamiseen tukitoimenpitein on syytä varautua pitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnittelussa**, liikenteen ja logistiikan kilpailukyvystä ja kotitalouksien ostovoimasta huolehtien.
- EK myös huomauttaa, että vaikka pitkällä aikavälillä taakanjakosektorin sisällä näkymä liikenteen päästöjen vähentämiseen on lupaava, on ennakoitu kehitys maatalouden päästöissä kovin vaatimatonta. Tähän tulee ilmastopolitiikan suunnittelussa kiinnittää painokkaammin huomiota. Tärkeää on, että päästöjä vähennetään kustannustehokkaasti ja kaikilla sektoreilla.
- Skenaariot osoittavat selkeästi, että **Suomen ilmastopolitiikan lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteet liittyvät erityisesti maankäyttösektorin päästökehitykseen**. EK esittääkin vakavan huolen maankäyttösektorin päästökehityksestä, ja painottaa hallituksen vastuuta asiaan reagoinnissa. Maankäyttösektorin vajetta ei voi siirtää taakanjakosektorille.
- EK:n kanta on, että **hallituksen täytyy energia- ja ilmastostrategian laadinnan yhteydessä päättää keinoista, joilla varmistetaan taakanjako- ja maankäyttösektorin tavoitteisiin pääseminen**. Maankäyttösektorin päästökuilu on kurottava kiinni mahdollisimman hyvin, jotta kansantaloudelle koituvat kustannukset saadaan minimoitua. EK myös huomauttaa, että **maankäyttösektorilla on erityisesti syytä etsiä toimenpiteitä, joilla luonnon monimuotoisuuden ja hiilinielujen vahvistamista sekä päästöjen vähentämistä pystytään edistämään samanaikaisesti ja kustannustehokkaasti**.
- **EK esittää painokkaan huolen, että Suomi on skenaarioiden mukaan jäämässä hiilineutraaliustavoitteesta 2035.** EK painottaa, että vihreä siirtymä on Suomen talouskasvun merkittävimpiä mahdollisuuksia tulevina vuosina ja vuosikymmeninä. Se edellyttää, että yrityksille kyetään tarjoamaan ennakoitava ja johdonmukainen investointinäkymä yli hallituskausien. On sekä ilmaston että talouden etu, että Suomi

pitää kiinni ilmastolaista ja sen hiilineutraalisuustavoitteesta vuodelle 2035.

- EK yhtyy skenaarioista energiajärjestelmän osalta vedettävään johtopäätökseen, että sähköistyminen yli sektoreiden on tulevaisuudessa todennäköinen kehityssuunta, ja lisääntyvä sähkön tarve yhteiskunnassa katettaneen pääosin tuuli-, aurinko- ja ydinvoiman tuotantoa lisäämällä. EK huomauttaa, että olennainen tekijä sähkön kulutuksen kasvun mahdollistajana on sähkönsiirtoinfrastruktuurin kehitys, mikä on energiajärjestelmän kuvauksessa harmillisesti sivuutettu.
- EK kiittää valtioneuvostoa toimialojen vähähiilitiekarttojen ansiokkaasta hyödyntämisestä PITKO:n laadinnassa. EK kuitenkin huomauttaa, että vähähiilitiekartoissa hahmotellut kehityskulut tarvitsevat toteutuakseen johdonmukaista, ennakoitavaa ja pitkäjänteistä kannustavaa sääntelyä sekä riittäviä kannustimia vähäpäästöisten ratkaisujen kehitykseen ja skaalaamiseen teollisessa mittakaavassa.
- Rakennuskannan päästökehityksen kannalta olennaista on yhdyskuntarakenteen kehittyminen, ja sen lisäksi kiinteistöjen lämmitysratkaisujen ja kaukolämmön päästöjen kehitys. EK huomauttaa, että rakennussektorin omassa vähähiilitiekartassa alan päästöt laskevat PITKO:ssa esitettyjä LTS-skenaarioita enemmän, joten niitä on syytä pitää konservatiivisina.
- EK pitää harmillisena, että skenaarioiden laadinnassa ei ole löydetty keinoja saavuttaa suurempia päästövähennyksiä maataloussektorilla, ja huomauttaa että **maatalouden päästöt muodostavat skenaarioissa 2035 eteenpäin jo lähes tai yli puolet Suomen taakanjakosektorin päästöistä ja lähes tai yli kolmanneksen koko Suomen päästöistä**. Tämä korostaa tarvetta löytää päästövähennyksiin kustannustehokkaita päästövähennyksiä maataloussektorilla, huoltovarmuudesta, ruokaturvasta ja kotimaisesta ruuantuotannosta huolehtien. Tämä edellyttäisi nykyistä suurempia panostuksia TKI-toimintaan sekä vaikuttavampia kannustimia ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden kannalta positiivisiin tuotantomenetelmiin.
- EK pitää hyvänä, että ilmastonmuutokseen sopeutuminen on huomioitu skenaarioissa, joskin vain epäsuorasti. On ilmeistä, että PITKO-suunnitteluhorisontissa tarve ilmastonmuutoksen sopeutumistoimenpiteille kasvaa, ja tähän tulee ennakoivasti kiinnittää huomiota. Kustannustehokas ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen edellyttää ennakoivaa sopeutumista, eli toimenpiteitä ennen kuin vaikutukset realisoituvat. Sopeutumista tulee vahvistaa kaikilla yhteiskunnan sektoreilla ja hallinnon tasoilla.
- Eri skenaarioiden taloudellisten vaikutusten ymmärtäminen olisi tärkeää päästökehityksen arvioinnin rinnalle, ja on harmillista että talousvaikutusten analyysiä ei skenaarioiden yhteydessä ole pystytty edes karkeasti kuvaamaan.

Vihreä kasvu
Janne Peljo

16.2.2026

Yleisiä huomioita pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman taustalla olevista vaihtoehtoisista skenaarioista

Pitkän aikavälin skenaariot (LTS-skenaariot) on laadittu osana KEITO (Kansallisen energia- ja ilmastopolitiikan uudet toimet ja keinot) -hanketta. EK kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä skenaarioiden laadukkaasta valmistelusta ja sidosryhmien osallistamisesta niiden valmisteluun.

Yleisellä tasolla skenaariot kuvaavat hyvin ja kattavasti erilaisia vaihtoehtoisia tulevaisuuden kehityssuuntia, ja todellinen kehitys tullee asettumaan johonkin määritettyjen skenaarioiden välimaastoon. EK toteaa, että ideaalitilanteessa energia- ja ilmastostrategiassa linjatut toimet olisi jo vahvistettu LTS-skenaarioiden laadinnan yhteydessä ja siten käytettävissä olisi yksi selkeä perusskenaario, ja huomauttaa että on harmillista että energia- ja ilmastostrategian ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman viimeistely on viivästynyt. Yleisesti ottaen EK katsoo, että WEM-skenaarion arviot päästötaseen kehityksestä ovat konservatiivisia ja että WAM-skenaario lienee lähempänä Suomen todellista tulevaa päästökehitystä. LTS-skenaarioissa etenkin päästökauppasektorin päästökehityksen näkymiä voidaan perustellusti pitää konservatiivisina, etenkin mikäli puhtaan siirtymän investoinnit Suomessa kehittyvät positiivisesti. Tätä on syytä politiikkatoimin tavoitella.

EK pitää lupaavana, että kaikissa muissa paitsi Suomi edellä -skenaarioissa pystytään saavuttamaan ilmastolain asettamat kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjen vähennystavoitteet vuosille 2030, 2040 ja 2050. Tämä antaa Suomen mahdollisista päästövähennyspoluista positiivisen tulevaisuuden näkymän, ja EK yhtyy tähän tulevaisuuden näkymään, mitä on myös syytä pitää tavoiteltavana.

LTS-skenaariot antavat yleisellä tasolla hyvän kokonaiskuvan Suomen ennakoitavasta päästökehityksestä: vuoteen 2030 saakka päästövähennykset painottuvat suurelta osin energiantuotannon sektoreille, sähkön ja lämmön tuotantoon sekä öljynjalostukseen, joissa tehokkaana ohjaustekijänä on päästökauppa ja siinä määräytyvä päästöoikeuksien hinta. LTS-laskelmien perusteella taakanjakosektorin KHK-päästöt vähenisivät 61–69 % vuoteen 2040 ja vastaavasti 70–80 % vuoteen 2050 mennessä vuoden 2005 tasoon verrattuna**. EK kuitenkin huomauttaa, että Fossiilittoman liikenteen tiekartassa (2022) asetettuun tavoitteeseen liikenteen päästöttömyydestä vuonna 2045 ei kotimaan liikenteen osalta päästä missään skenaariossa.** Tulevan teknologiakehityksen ennakointi nopeasti kehittyvässä markkinaympäristössä on vaikeaa, mutta **ilmeinen**

johtopäätös skenaarioista on, että liikenteen päästöjen vähentämisen vauhdittamiseen tukitoimenpitein on syytä varautua pitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnittelussa, liikenteen ja logistiikan kilpailukyvystä ja kotitalouksien ostovoimasta huolehtien.
EK myös huomauttaa, että **vaikka pitkällä aikavälillä taakanjakosektorin sisällä näkymä liikenteen päästöjen vähentämiseen on lupaava, on ennakoitu kehitys maatalouden päästöissä kovin vaatimatonta. Tähän tulee ilmastopolitiikan suunnittelussa kiinnittää painokkaammin huomiota.** Tärkeää on, että päästöjä vähennetään kustannustehokkaasti ja kaikilla sektoreilla, ja LTS-skenaarioissa tämä ei valitettavasti näytä kaikilta osin toteutuvan.

LTS-**skenaariot osoittavat selkeästi, että Suomen ilmastopolitiikan lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteet liittyvät erityisesti maankäyttösektorin päästökehitykseen. EK esittääkin vakavan huolen maankäyttösektorin päästökehityksestä, ja painottaa hallituksen vastuuta asiaan reagoinnissa. Maankäyttösektorin vajetta ei voi siirtää taakanjakosektorille.**

EK:n kanta on, että hallituksen täytyy energia- ja ilmastostrategian laadinnan yhteydessä päättää keinoista, joilla varmistetaan taakanjako- ja maankäyttösektorin tavoitteisiin pääseminen. Maankäyttösektorin päästökuilu on kurottava kiinni mahdollisimman hyvin, jotta kansantaloudelle koituvat kustannukset saadaan minimoitua. EK myös huomauttaa, että maankäyttösektorilla on erityisesti syytä etsiä toimenpiteitä, joilla luonnon monimuotoisuuden ja hiilinielujen vahvistamista sekä päästöjen vähentämistä pystytään edistämään samanaikaisesti ja kustannustehokkaasti.

EK esittää painokkaan huolen, että Suomi on LTS-skenaarioiden mukaan jäämässä hiilineutraaliustavoitteesta 2035. EK painottaa, että vihreä siirtymä on Suomen talouskasvun merkittävimpiä mahdollisuuksia tulevina vuosina ja vuosikymmeninä. Se edellyttää, että yrityksille kyetään tarjoamaan ennakoitava ja johdonmukainen investointinäkymä yli hallituskausien. **On sekä ilmaston että talouden etu, että Suomi pitää kiinni ilmastolaista ja sen hiilineutraalisuustavoitteesta vuodelle 2035**. Päästöjä täytyy vähentää kaikilla sektoreilla, kaikkien toimialojen ja yhteiskunnan sektoreiden panos tarvitaan. Päästökuilua on kirittävä kustannustehokkain keinoin. Päästökuilun paikkaaminen liikenteen lisäpäästövähennyksin olisi kansantaloudellisesti haastavaa. EK:n resepti ilmastotavoitteiden saavuttamiseen on vihreiden investointien vauhdittaminen, ei toimintaympäristön ennakoitavuuden horjuttaminen. Tavoitteiden muuttaminen olisi isku Suomen uskottavuudelle, pitkäjänteisyydelle ja edelläkävijäbrändille.

Tarkempia toimialakohtaisia huomioita

Energiajärjestelmä:
Esitetyt LTS-skenaariot ovat hyödyllisiä tulevaisuuden kehityskulkujen arvioinnin työkaluja. EK huomauttaa, että kivihiilen käyttö tuskin 2030-2035 on niin korkeaa kuin kuvassa 8 on esitetty. **EK yhtyy skenaarioista vedettävään johtopäätökseen, että sähköistyminen yli sektoreiden on tulevaisuudessa todennäköinen kehityssuunta, ja lisääntyvä sähkön tarve yhteiskunnassa katettaneen pääosin tuuli-, aurinko- ja ydinvoiman tuotantoa lisäämällä**. LTS-skenaarioista Markkinat edellä -skenaario kuvastaa parhaiten tavoiteltavaa kehityskulkua. EK huomauttaa, että sähkön hankinnan pitkän aikavälin kehityksestä on esitetty jopa näkemyksiä Suomen sähkön käytön kolminkertaistumisesta, mikä nostaisi 2050 vuonna sähkön kysynnän suurimpiakin skenaarioarvioita suuremmaksi. Kehitykseen luonnollisesti liittyy huomattavaa epävarmuutta eri toimialojen sähköistymiseen, sekä vetytalouden, datateollisuuden, metallien valmistuksen ja hiilidioksidin talteenoton investointien kasvuun liittyen. **EK huomauttaa, että olennainen tekijä sähkön kulutuksen kasvun mahdollistajana on sähkönsiirtoinfrastruktuurin kehitys, mikä on energiajärjestelmän kuvauksessa harmillisesti sivuutettu.**

Teollisuus ja palvelut:
EK kiittää valtioneuvostoa toimialojen vähähiilitiekarttojen ansiokkaasta hyödyntämisestä PITKO:n laadinnassa. EK kuitenkin huomauttaa, että vähähiilitiekartoissa hahmotellut kehityskulut tarvitsevat toteutuakseen johdonmukaista, ennakoitavaa ja pitkäjänteistä kannustavaa sääntelyä sekä riittäviä kannustimia vähäpäästöisten ratkaisujen kehitykseen ja skaalaamiseen teollisessa mittakaavassa. Kannustimien ja tuen tarve korostuu uusien, teollisessa mittakaavassa todentamattomien teknologioiden investoinneissa. Jotta tiekartoissa hahmotellut kehityskulut voisivat toteutua täysimääräisesti, tarvitaan investointien edistämiseksi ja ratkaisujen kehittämiseksi myös riittävät panostukset.

Liikenne:
EK huomauttaa, että Fossiilittoman liikenteen tiekartassa (2022) asetettuun tavoitteeseen liikenteen päästöttömyydestä vuonna 2045 ei kotimaan liikenteen osalta päästä missään skenaariossa. Tulevan teknologiakehityksen ennakointi nopeasti kehittyvässä markkinaympäristössä on vaikeaa, mutta ilmeinen johtopäätös skenaarioista on, että liikenteen päästöjen vähentämisen vauhdittamiseen tukitoimenpitein on syytä varautua pitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnittelussa, liikenteen ja logistiikan kilpailukyvystä ja kotitalouksien ostovoimasta huolehtien.

Rakennukset:
EK yhtyy esitettyyn näkemykseen, että rakennuskannan

päästökehityksen kannalta olennaista on yhdyskuntarakenteen kehittyminen, ja sen lisäksi kiinteistöjen lämmitysratkaisujen ja kaukolämmön päästöjen kehitys. Rakennusteollisuuden vähähiilitiekartassa (2024) todetaan, että rakennusten käyttövaiheen energia kattaa suurimman osan (noin 70 %) rakennusten hiilijalanjäljestä, joten energiaratkaisujen päästökehityksellä on sektorin päästöjen kannalta huomattava merkitys.
EK myös huomauttaa, että toimialan omassa vähähiilitiekartassa alan päästöt (energian käyttö huomioiden) laskevat perusskenaariossa tasolle 3,7MtCO2e vuoteen 2035 mennessä ja tasolle 1,9MtCO2e vuoteen 2050 mennessä, ja vastaavasti positiivisen kehityksen Innovatiiviset ratkaisut -skenaariossa tasolle 2,3MtCO2e vuoteen 2035 mennessä ja tasolle 0,6MtCO2e vuoteen 2050 mennessä. Tätä vasten PITKO:ssa esitettyjä LTS-skenaarioita on syytä pitää konservatiivisina.

Maatalous:
EK pitää harmillisena, että skenaarioiden laadinnassa ei ole löydetty keinoja saavuttaa suurempia päästövähennyksiä, ja huomauttaa että maatalouden päästöt muodostavat skenaarioissa 2035 eteenpäin jo lähes tai yli puolet koko Suomen päästöistä. Tämä korostaa tarvetta löytää päästövähennyksiin kustannustehokkaita päästövähennyksiä maataloussektorilla, huoltovarmuudesta, ruokaturvasta ja kotimaisesta ruuantuotannosta huolehtien. Tämä edellyttäisi nykyistä suurempia panostuksia TKI-toimintaan sekä vaikuttavampia kannustimia ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden kannalta positiivisiin tuotantomenetelmiin.
EK pitää hyvänä, että ilmastonmuutokseen sopeutuminen on huomioitu skenaarioissa, joskin vain epäsuorasti. On ilmeistä, että PITKO-suunnitteluhorisontissa etenkin elintarvikeketjussa tarve ilmastonmuutoksen sopeutumistoimenpiteille kasvaa, ja tähän tulee ennakoivasti kiinnittää huomiota.

Maankäyttösektori:
LTS-skenaariot osoittavat selkeästi, että Suomen ilmastopolitiikan lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteet liittyvät erityisesti maankäyttösektorin päästökehitykseen. EK esittääkin vakavan huolen maankäyttösektorin päästökehityksestä, ja painottaa hallituksen vastuuta asiaan reagoinnissa. Maankäyttösektorin vajetta ei voi siirtää taakanjakosektorille.

EK:n kanta on, että hallituksen täytyy energia- ja ilmastostrategian laadinnan yhteydessä päättää keinoista, joilla varmistetaan taakanjako- ja maankäyttösektorin tavoitteisiin pääseminen. Maankäyttösektorin päästökuilu on kurottava kiinni mahdollisimman hyvin, jotta kansantaloudelle koituvat kustannukset saadaan minimoitua. EK myös huomauttaa, että maankäyttösektorilla on erityisesti syytä etsiä toimenpiteitä, joilla luonnon monimuotoisuuden ja hiilinielujen vahvistamista sekä päästöjen vähentämistä pystytään edistämään samanaikaisesti ja kustannustehokkaasti.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset ja sopeutumisen tarve pitkän aikavälin ilmastosuunnittelussa:
EK yhtyy PITKO:ssa esitettyyn näkemykseen, että ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät jo nykyilmastossa, ja vuosisadan puolivälin tienoilla ne alkavat näkyä entistä selvemmin ja laajemmin. Vaikutukset ulottuvat kaikkiin yhteiskunnan sektoreihin, kuten talouteen ja elinkeinoihin, infrastruktuuriin, huoltovarmuuteen sekä luonnon monimuotoisuuteen. Kustannustehokas ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen edellyttää ennakoivaa sopeutumista, eli toimenpiteitä ennen kuin vaikutukset realisoituvat. Sopeutumista tulee vahvistaa kaikilla yhteiskunnan sektoreilla ja hallinnon tasoilla. Lisäksi tarvitaan tiivistä yhteistyötä yksityisen ja julkisen sektorin välillä, jotta toimet ovat vaikuttavia, tehokkaita ja oikeudenmukaisia

Huomioiden, kuinka väistämättä ilmastonmuutos muokkaa myös Suomen toimintaympäristöä tulevaisuudessa, ilmastonmuutoksen sopeutumista käsittelevän tarkastelun syvyyttä ja keskeisten riskien tunnistamista ja vaikutusten arviointia on syytä Suomessa kehittää.

EK katsoo, että teollisuudessa ja laajemmin elinkeinoelämässä tulee varautua ilmastonmuutoksen suoriin vaikutuksiin, kuten tulviin ja kuivuuteen. Merkittävä osa ilmastonmuutokseen sopeutumisen edellyttämistä toimenpiteistä on yksityisten toiminnanharjoittajien vastuulla. Julkisen vallan tehtävänä on huolehtia, että teollisen- ja elinkeinotoiminnan säädösympäristö ja toiminnan puitteet tukevat sopeutumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

Elinkeinoelämä on valmis työhön ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautumisen kehittämiseksi osana laajempaa huoltovarmuustyötä. Yksittäisen toiminnanharjoittajan vaikuttamismahdollisuudet ilmastonmuutoksen sopeutumiseen ovat rajalliset, joten toimialojen koordinaatio ilmastonmuutokseen varautumisen ja sopeutumisen osalta on perusteltua.

Huomioita eri kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien kehitysnäkymistä

EK pitää olennaisimpien menetelmien kuvausta ansiokkaana, ja kuvattuja menetelmiä Suomen päästökehityksen kannalta olennaisesti valittuina. EK kuitenkin huomauttaa, että menetelmien kehitysnäkymistä puuttuvat lähes kokonaan kvantitatiiviset arviot menetelmien kustannuksista ja kustannuskehityksestä, investoinneista ja mittakaavoista, sähköistymistä ja biogeenisen hiilidioksidin nykyistä kokonaistuotantoa lukuunottamatta. Käytetyillä oletuksilla teknologiakehityksestä on huomattavan suuri vaikutus LTS-

skenaarioiden lopputulemiin, ja jotta PITKO antaisi lukijalle kattavan ja täsmällisemmän kuvan tulevaisuuden menetelmien ja teknologioiden kehitysnäkymistä, olisi arvioihin syytä sisällyttää kustannuskehitystä, investointinäkymiä ja mittakaavaa kuvaavia indikaattoreita. Nämä ovat KEITO-hankkeen aineistoista johdettavissa.

EK huomauttaa, että menetelmäkuvaukset rajoittuvat teknologisiin ratkaisuihin, mutta vastaavasti käyttäytymisellä ja sitä ohjaavilla menetelmillä voi olla huomattavan suuria vaikutuksia päästökehitykseen, mikä menetelmien kehitysnäkymien kuvauksessa on valtaosin ohitettu.

Lopuksi EK huomauttaa, että eri skenaarioiden taloudellisten vaikutusten ymmärtäminen olisi tärkeää päästökehityksen arvioinnin rinnalle. Siten on harmillista että talousvaikutusten analyysiä ei skenaarioiden yhteydessä ole pystytty edes yleisellä tasolla kuvaamaan.